

Aan de staatssecretaris van
Funderend Onderwijs en Emancipatie,
mevrouw Mariëlle Paul

Elst (Utrecht), 19 december 2024

Betreft: reactie op Wet Toezicht Informeel Onderwijs

Hooggeachte mevrouw Paul,

Als kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Elst (Utr) willen we (mede namens onze gemeenteleden) hierbij graag gebruik maken van de uitnodiging om te reageren op het wetsvoorstel Wet Toezicht Informeel Onderwijs. Dit wetsvoorstel leidt bij ons tot grote bezorgdheid. In dit schrijven willen we graag uitleggen waarom.

1. Een van de kernwaarden van onze geloofsleer is dat vanuit Gods wet / de Bijbel bepaald gedrag goed is en wordt geboden, en andere gedragingen juist afkeurenswaardig zijn en worden verboden. Gods wet vinden we in de tien geboden in Exodus 20. De Heere Jezus Zelf geeft een samenvatting van deze wet (in Mattheus 22) waar Hij zegt: Gij zult liefhebben den Heere uw God met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, aan dit gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. De kern van de wet is dus liefde tot God en tot onze naaste. Hier is dus geen sprake van aanzetten tot haat, maar tot liefde. Deze leer kan daarom nooit een bedreiging vormen voor de openbare orde.
2. Zelfs als er sprake is van geboden en verboden, is dit in de eerste plaats echter een persoonlijke verantwoordelijkheid, die voor onszelf persoonlijk geldt. Want een ander belangrijk principe vanuit onze geloofsleer is dat deze geloofsleer nooit met geweld of dwang aan een ander mag worden opgelegd. Zeker ook niet als het onze kinderen zijn. De eis tot bekering geldt in de eerste plaats onszelf. De enige manier waarop de ander (ook onze kinderen) onderwezen, aangesproken en beïnvloed mogen worden is door het woord cq. Woord met een hoofdletter. Daarom zijn onze kerkdiensten, waarin het geschreven en gesproken Woord centraal staat zo belangrijk en ook voor iedereen toegankelijk. Hetzelfde geldt voor de catechisaties. Onze kinderen worden ook daar aangesproken op en onderwezen vanuit het gesproken of geschreven woord (Woord). En dit aanspreken moet altijd (ook al wordt de overtuiging / het handelen van iemand afgewezen) uit liefde voor de persoon gebeuren. Dat geldt binnen de kerk, maar vanzelfsprekend en zo mogelijk nog meer ook voor personen die buiten de kerk staan. De liefde, juist ook voor hen die zondaren zijn, is de enige houding die de Bijbel ons leert. En de enige 'methode' die gebruikt mag worden is het Woord. Haat en geweld zijn dus methodes die hier op geen enkele manier bij passen en die hier volledig worden uitgesloten.
3. Daar komt ook bij dat we zelf ook zondaren zijn, en daarom nooit één enkele reden hebben om ons boven wie dan ook, hoe 'slecht' hij of zij dan misschien ook leeft, te verheffen of om op die persoon neer te zien. Integendeel, we hebben zelf precies dezelfde redding en verlossing door Christus nodig, die anderen ook nodig hebben. Het christelijk geloof leert ons zelfs om door ootmoedigheid de ander uitnemender te achten dan onszelf (Filippenzen 2:3). Zo wordt dat ook aan onze kinderen en jongeren uitgelegd.

Veel meer zou genoemd kunnen worden, maar al deze dingen betekenen dat onze geloofsleer nooit een bedreiging kan vormen voor de openbare orde etc. Het is daarom ook niet nodig om zo'n instrument in het leven te roepen. Er zijn echter meer zwaarwegende redenen die pleiten tegen het voorliggende voorstel.

4. Het is een rechtstreekse inbreuk op de scheiding van kerk en staat. In onze kerkelijke gemeente wordt catechisatie gegeven aan kinderen / jongeren. Deze catechisatie (onderwijs in de christelijke geloofsleer) is geen optioneel 'aanhangel', maar een kernactiviteit van onze kerk. Als u deze vorm van

Gereformeerde Gemeente in Nederland te Elst (Utr.)

postadres: Franseweg 105, 3921 DG Elst (Utr.)

- onderwijs onder toezicht van de staat stelt, grijpt u daarmee dus rechtstreeks in de kern van het kerk-zijn in. Dat is zeer verstrekkend en ingrijpend.
5. Daarbij komt dat het voorstel ook op andere manieren ingrijpt in de kern / het wezen van de kerk. De wet houdt namelijk ook in dat overtreders van de wet een verbod kunnen krijgen om informeel onderwijs te geven. Dit verbod kan ook ambtsdragers die de kerkenraad van een gemeente vormen treffen, waarmee het 'bestuur' van de kerk wordt aangetast. Want deze zelfde ambtsdragers zijn degenen die het 'informele' onderwijs geven. Verder wordt door een financiële boete de kerk in zekere zin in haar uitwendige bestaanszekerheid aangetast (hoewel de kerk in haar kern niet afhankelijk is van gelden of menselijke zekerheden) en strijdt dat dus ook met het beginsel van scheiding van kerk en staat.
 6. Een van de kernwaarden van een democratie is de bescherming van minderheden. Een minderheid heeft per definitie een overtuiging die niet gedeeld wordt door de meerderheid van de samenleving en / of regering. Anders zou het geen minderheid zijn. Orthodoxe christenen vormen in Nederland een minderheid. Juist door deze wet voelen wij ons echter niet beschermd, maar bedreigd. Bedreigd, doordat een duidelijke tendens zichtbaar is dat de regering de waarden van de democratische rechtsstaat steeds meer zo uitlegt dat traditionele christelijke waarden en normen strijdig zouden zijn met die democratische rechtsstaat. En dat daartegen ook actief en sanctionerend opgetreden moet worden. Dit actief en sanctionerend optreden treft dan dus juist bepaalde minderheidsgroepen, wat lijnrecht ingaat tegen en juist tegenovergesteld is aan deze kernwaarde van de democratische rechtsstaat.
 7. Ook geldt dat een dergelijk instrument als de voorgestelde wet (die mede ingegeven is door het ook bovengenoemde politieke klimaat) juist wel de richting op gaat dat bepaalde overtuigingen zelfs niet meer verwoord (gezegd) mogen worden. Dat is een zeer verstrekkende zaak; want dat betekent dat bepaalde dingen, die in het huidige politieke klimaat door sommigen (maar dus geheel onterecht) uitgelegd kunnen worden als het aanzetten tot haat en discriminatie, niet meer gezegd mogen worden. Dit is laster en staat ook op zeer gespannen voet met het andere democratische principe van vrijheid van meningsuiting.
 8. Tenslotte is dit ook des te meer betreuenswaardig omdat juist de strijd tegen geloofsvervolging en de christelijke godsdienst bepalend zijn geweest voor het ontstaan van ons land. Want Nederland is ontstaan uit verzet tegen machthebbers die met geweld het christelijk geloof wilden uitroeien. Tegen dergelijke geloofsvervolging verzette Willem van Oranje zich. Het is dan wel zeer opmerkelijk en verdrietig dat nu, eeuwen later, het erop lijkt dat men de mond wil snoeren aan een overgebleven minderheid die hetzelfde geloof aanhangt wat de oprichters van ons land ook hebben aangehangen, hetzelfde geloof wat ook eeuwenlang richtinggevend in ons land is geweest. Kan dat de bedoeling zijn?

De kern van onze geloofsleer is liefde, en aanzetten tot haat is onze leer dus ten enenmale vreemd. Het Woord is de enige manier om de Bijbelse geloofsleer te verbreiden; geweld of dwang is dat nooit. Het voorstel grijpt ook diep in in het kerk-zijn en is daarmee buitengewoon strijdig met de scheiding van kerk en staat. Het bedreigt minderheden, is strijdig met de vrijheid van meningsuiting en treft juist een minderheid die aan de wieg van de staat der Nederlanden gestaan heeft. Om al deze redenen roepen we u vriendelijk, maar zeer dringend op om het wetsvoorstel in te trekken.

We wensen en bidden u Gods onmisbare zegen toe in uw verantwoordelijk werk.

Hoogachtend,

Namens de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Elst (Utr.)
G. Doornebal, preses
A.G.J. van Berkum, scriba